

**T**uyên ngôn của Đảng cộng sản ra đời cách đây 150 năm và được vận dụng trong thực tế các đảng cộng sản trên thế giới trong đó có Đảng cộng sản VN, quá trình vận dụng những nguyên lý cơ bản trong *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản* đã mang lại sự thành công trong thực tiễn đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân, đã hình thành CNXH hiện thực từ 1917 đến nay. Tuy nhiên năm qua sự nghiệp cách mạng trải qua nhiều bước thăng trầm, nhưng rồi được điều chỉnh và khẳng định tính tất yếu của cách mạng XHCN trên toàn thế giới. Sự thành công đó càng khẳng định sự đúng đắn về khoa học trong *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản*.

Trong bài viết nhỏ này, chúng tôi chỉ tập trung vào việc phân tích một trong những luận điểm nổi tiếng và là một trong những tư tưởng trung tâm nhất trong tác phẩm mà Marx và Engels đã gọi là công thức duy nhất của những người cộng sản là "xóa bỏ chế độ tư hữu". Theo chúng tôi việc nhận thức và vận dụng công thức này có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với việc phát triển lý luận và tìm những giải pháp xây dựng CNXH cho phù hợp với điều kiện hiện nay. Bởi vì những năm qua, những sai lầm khuyết điểm của các đảng cộng sản trong lãnh đạo xây dựng CNXH trước hết bắt nguồn từ việc hiểu giản đơn về xóa bỏ chế độ tư hữu trong *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản*.

Trên cơ sở của sự phân tích sự vận động của các hình thái kinh tế xã hội, Marx và Engels đã đi đến kết luận, phương thức chiếm hữu tư nhân tư bản đã đạt đến đỉnh cao của nó, những người cộng sản cần phải xóa bỏ nó, Marx và Engels công khai tuyên bố: "Các ông hoảng lên, vì chúng tôi muốn xóa bỏ chế độ tư hữu. Nhưng trong xã hội của các ông, chế độ tư hữu đã bị xóa bỏ đối với chín phần mười số thành viên của xã hội đó rồi. Chính vì nó không tồn tại đối với số chín phần mười ấy, nên nó mới tồn tại đối với các ông. Như vậy là các ông trách chúng tôi là muốn xóa bỏ một hình thức sở hữu chỉ có thể tồn tại với điều kiện là tuyệt đối đa số bị tước mất hết mọi sở hữu."

Nói tóm lại, các ông buộc tội chúng tôi là muốn xóa bỏ chế độ sở hữu riêng của các ông. Quả thật, đó là điều chúng tôi muốn...

Như vậy là các ông thú nhận rằng khi các ông nói đến cá nhân, là các ông chỉ muốn nói đến người tư sản, người tư hữu tư sản mà thôi. Mà cái cá nhân ấy thì chắc chắn là cần phải thủ tiêu đi"

Như vậy *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản* hoàn toàn không có chủ trương xóa bỏ tư hữu theo lẽ thông thường, tự nhiên, tức là tư hữu dựa trên kết quả lao động của chính bản thân người lao động, mà chỉ chủ trương xóa bỏ chế độ tư hữu dựa trên sự chiếm đoạt kết quả lao động của người khác (của giai cấp công nhân làm thuê. Marx và Engels khẳng định "đặc trưng của chủ nghĩa cộng sản không phải xóa bỏ chế độ tư hữu nói chung, mà là xóa bỏ chế độ sở hữu tư sản", theo nghĩa đó, những người cộng sản có thể tóm tắt lý luận của mình thành một luận điểm duy nhất là "xóa bỏ chế độ tư hữu".

Việc xóa bỏ chế độ tư hữu là một quá trình lâu dài, chứ không phải là

## NHẬN THỨC VỀ CHẾ ĐỘ SỞ HỮU TRONG TUYÊN NGÔN CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VÀ SỰ VẬN DỤNG Ở NƯỚC TA HIỆN NAY

PTS. ĐÀO DUY HUÂN

hành động nhất thời của những người cộng sản sau khi giành được chính quyền. Trong tác phẩm *Những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản*, Engels đã giải đáp câu hỏi liệu có thể thủ tiêu chế độ tư hữu ngay lập tức được không. Câu trả lời rõ ràng dứt khoát "không, không thể được, cũng như không thể làm cho lực lượng sản xuất xuất hiện có thể tăng lên ngay lập tức đến mức cần thiết để xây dựng một nền kinh tế công hữu. Cho nên cuộc cách mạng của giai cấp vô sản đang có tất cả những triệu chứng sắp nổ ra, sẽ chỉ có cải tạo xã hội hiện nay một cách dần dần, và chỉ khi nào đã tạo nên được một khối lượng tư liệu sản xuất cần thiết cho việc cải tạo đó thì khi đấy mới thủ tiêu được chế độ tư hữu".

Như vậy việc thủ tiêu chế độ tư hữu không lệ thuộc vào ý muốn chủ quan của người cộng sản mà điều kiện cơ bản để thực hiện nhiệm vụ đó là sự phát triển rất cao của lực lượng sản xuất, chừng nào cho phép sản xuất với quy mô có thể không những đủ cung cấp cho mọi người mà còn có thừa sản phẩm để tăng thêm tư bản xã hội và tiếp tục phát triển lực lượng sản xuất hơn nữa...đến mức khiến cho có thể sản xuất đủ sản phẩm cho mọi người, và khiến chế độ tư hữu trở thành xiềng xích ngăn cản sự phát triển của lực lượng sản xuất. Như vậy chính lực lượng sản xuất của nền đại công nghiệp TBCN đã tạo ra cơ sở vật chất khách quan để thủ tiêu sở hữu tư sản.

Những luận điểm trên đây của

Marx và Engels là căn cứ để nhận thức lại mô hình CNXH thời kỳ trước đây, để đánh giá một cách khách quan sự nhận thức và vận dụng công thức "xóa bỏ chế độ tư hữu" của các Đảng CS vào quá trình xây dựng CNXH trong thực tiễn. Chính Lênin là người mẫu mực trong vận dụng và phát triển nguyên lý đó vào điều kiện cụ thể xây dựng CNXH ở Nga.

Sau khi Lênin mất, những người kế tục sự nghiệp của Người đã nhận thức phiến diện công thức "xóa bỏ tư hữu" của Marx - Engels, đã đồng nhất máy móc chế độ công hữu với chủ nghĩa xã hội nên đã phạm phải nhiều sai lầm trong công cuộc xây dựng CNXH. Hậu quả làm cho nền kinh tế phát triển chậm, rơi vào khủng hoảng kinh tế - xã hội, mô hình CNXH đã thiết lập gần thế kỷ bị phá vỡ, cụ thể là ở các nước Đông Âu.

Ở nước ta trước năm 1986, sự nghiệp cải tạo và xây dựng CNXH cũng mắc phải nhiều sai lầm, nguyên nhân do chúng ta cũng hiểu công thức xóa bỏ sở hữu tư bản trong *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản* một cách cứng nhắc, rập khuôn mô hình CNXH của Liên Xô cũ, hậu quả làm cho nền kinh tế kém phát triển, rơi vào tình trạng khủng hoảng. Đại hội VI của Đảng CSVN đã chỉ ra những sai lầm đó. Đồng thời nhận thức và vận dụng công thức "xóa bỏ chế độ tư hữu" của *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản* một cách khoa học, phù hợp với thể giới hiện nay, phù hợp với điều kiện cụ thể của VN. Đó là thực hiện chế độ đa dạng hóa sở hữu, phát triển nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần, theo định hướng XHCN. Tính đúng đắn, khoa học, phù hợp qui luật, phù hợp thực tiễn đó của đường lối của ĐCSVN đã được thực tiễn chứng minh hơn 10 năm qua, bằng những thành tựu phát triển vượt bậc về kinh tế - xã hội. Nó đã tạo ra niềm tin vững chắc cho nhân dân đi theo định hướng XHCN.

*Tuyên ngôn của Đảng cộng sản* cũng chỉ rõ quá trình xây dựng nền kinh tế dựa trên đại công nghiệp. Đảng cộng sản phải luôn luôn phát triển bồi dưỡng đội ngũ giai cấp công nhân và thể hiện rõ vai trò lãnh đạo của mình, đồng thời khẳng định vai trò lãnh đạo toàn diện và tuyệt đối của Đảng, bởi vì nó là nhân tố quyết định sự thắng lợi của cách mạng XHCN ở VN ■

### Tài liệu sử dụng

- *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản*, C.Mác - Ph.Ăng Ghen toàn tập tập 4, NXBCTQG HN, 1995, tr 603, 604, 605  
- *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH*, NXBST, năm 1991